

Sygn. akt IV CSK 510/18

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa Ł. S.
przeciwko M. L. M.
o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 3 października 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 9 marca 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 5 400
(pięć tysięcy czterysta) zł, tytułem kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanej M. L. M. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 9 marca 2018 r., sygn. akt I ACa [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Zważywszy na treść wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej i jego uzasadnienie należy wskazać, że skarżąca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej

opiera na przesłankach uregulowanych art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, Nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Pozwana na gruncie art. 527 § 2 k.p.c. sformułowała zagadnienie prawne: czy można uznać czynność, w wyniku której dokonano ekwiwalentnego podziału majątku dorobkowego małżonków, zaś przedmioty majątkowe otrzymane przez dłużnika w wyniku tej czynności pozwalały całkowicie zaspokoić wierzytelność wierzyciela i nie występowały żadne przeszkody faktyczne ani prawne w przeprowadzeniu egzekucji z tych przedmiotów, za czynność dokonaną z pokrzywdzeniem wierzyciela na podstawie późniejszych czynności dłużnika, w wyniku których pozbył się on tych przedmiotów.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

W ocenie pozwanej zachodzi potrzeba wykładni art. 527 § 2 k.p.c. w zakresie rozumienia pojęcia czynności dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela, w szczególności zaś ustalenia, czy za taką czynność może być uznana czynność w wyniku, której dłużnik otrzymał ekwiwalentne przysporzenie pokrywające w całości wartość dochodzonej przez wierzyciela wierzytelności.

W orzecznictwie zostało już wyjaśnione, że o pokrzywdzeniu w rozumieniu art. 527 § 2 k.c. można mówić, gdy na skutek objętej skargą pauliańską czynności prawnej dłużnik stał się w stosunku do tego wierzyciela rzeczywiście niewypłacalny, albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż przez jej dokonaniem. Niewypłacalność dłużnika w powyższym rozumieniu oznacza stan jego majątku, w którym egzekucja nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej przeciwko temu dłużnikowi. Istotnym jest też, by czynność prawna dłużnika była jedną z przyczyn powstania jego niewypłacalności (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2002 r., II CKN 1336/00, nie publ., z dnia 15 czerwca 2007 r., II CSK 93/07, nie publ., z dnia 13 października 2006 r., III CSK 58/06, OSNC 2007/9/136, z dnia 29 września 2011 r., IV CSK 99/11, nie publ., z dnia 6 czerwca 2016 r., I CSK 346/15, nie publ., z dnia 27 kwietnia 2018 r., IV CSK 200/17, nie publ.). Uzyskanie przez dłużnika ekwiwalentu rozporządzenia majątkowego od osoby trzeciej nie eliminuje stanu pokrzywdzenia wierzyciela, jeżeli nie miał on możliwości uzyskania zaspokojenia chronionej wierzytelności z tego ekwiwalentu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2013 r., IV CSK 452/12, nie publ.).

Ponadto w ugruntowanym już orzecznictwie przyjmuje się, że to, czy czynność prawna dłużnika krzywdzi wierzyciela, należy oceniać nie według chwili dokonania tej czynności, lecz według chwili jej zaskarżenia oraz wydawania rozstrzygnięcia ze skargi pauliańskiej (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2001 r., V CKN 280/00, nie publ., z dnia 23 lipca 2003 r., II CKN 299/01, nie publ., z dnia 29 czerwca 2004 r., II CK 367/03, nie publ., z dnia 16 marca 2006 r., III CSK 8/06, OSNC 2006, nr 12, poz. 207, z dnia 6 października 2011 r., V CSK 493/10, nie publ., z dnia 5 lipca 2013 r., IV CSK 738/12, nie publ. z dnia 14 czerwca 2017 r., IV CSK 470/16, nie publ., z dnia 20 lipca 2017 r., IV CSK 598/16, nie publ.).

W rozpoznawanej sprawie, jak wynika z ustaleń faktycznych Sądów *meriti*, Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w G. postanowieniem z dnia 17 czerwca 2016 r. umorzył postępowanie egzekucyjne prowadzone z wniosku powoda przeciwko dłużnikowi B. M. o wyegzekwowanie zasądzonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w O. z dnia 25 sierpnia 2014 r. kwoty głównej 224 038 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 2 listopada 2011 r. wraz z kosztami, a to wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. Dłużnik utrzymuje się z emerytury w kwocie 2 793,85 zł, z której Komornik dokonuje potrąceń w kwocie po ok. 1000 zł miesięcznie. Otrzymane w wyniku umownego podziału majątku wspólnego z dnia 19 października 2011 r. nieruchomości dłużnik sprzedał. W chwili dokonywania tego podziału wierzytelność powoda w stosunku do dłużnika istniała. Pozwana w dniu 19 marca 2012 r. obciążyła notarialnie na rzecz dłużnika powoda nieruchomości (tj. nieruchomość składającą się z działki nr [...] zabudowanej, nieruchomość składającą się z działki nr [...]1 oraz użytkowanie wieczyste gruntu składającego się z działki nr [...]2) otrzymane w wyniku podziału majątku wspólnego dożywotnimi służebnościami osobistymi.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, j. t.: Dz. U. z 2018 r., poz. 265 ze zm. w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. 2016, poz. 1667).

jw

l.n